మనీషి

– పి.చంద్రశేఖర ఆజాద్

(1991 ఏప్రిల్ నెల చతుర నుంచి రచయిత ప్రత్యేక అనుమతితో పునర్ముద్రణ)

(గత సంచిక తరువాయి)

"మంచిది సాబ్" అంటూ దూసుకెళ్ళాడు. వాళ్ళందరితోనూ మాట్లాడాడు. వాడు వెయ్యి ఇస్తానని చెప్పాడో అయిదు వందలని చెప్పాడో కొద్దిసేపటి తర్వాత వచ్చి అన్నాడు.

"అచ్చా సాబ్" "ఇంకెక్కడా ఏం గొడవ జరగదా?"

"జరగదు సాబ్."

"ఇంకెవరైనా ఆపితే"

"ఆపరు సాబ్"

"పోనీ మాతోపాటు అక్కడిదాకా ఎవరన్నా రాకూడదూ."

"లేదు సాబ్" పెద్దాయన వస్తాడు. అసలు జనంలేరు సాబ్. మీకెందుకు మీకేం కాదు."

"సరే ఉండు" అంటూ రావ్ దగ్గరికి వెళ్ళాడు.

"ఓ వెయ్యి ఇవ్వు"

రావ్ మౌనంగా అందించాడు.

"బహుత్ షుక్రియా సాబ్" అందుకుని సెల్యూట్ కొట్టాడు.

"మే బయలుదేరతాం"

"మంచిది సాబ్"

గంగాధర్ వచ్చి కారు స్టార్ట్ చేస్తుంటే గాల్లో నుండి తేలివస్తూ వినిపించాయా మాటలు.

"పోరి అయితే బాగుందిర బయ్"

కారు ఒక్క జర్కుతో ముందుకు దూకింది.

"ఇంక గండం గడిచినట్లేనా" అంది సులోచన.

"ఏమో ఎట్లా చెబుతాం?"

"నాకయితే నిజంగానే ఇక్కడే ఆపేస్తారేమో నన్నంత భయం కలిగింది"

"వాళ్ళేమైనా చేస్తారు. ఒక్కటి తప్పు. ఈ నగరంలో దొంగలెవరో. గూండాలెవరో వీళ్ళకి తెలియదా? వాళ్ళు తలచుకుంటే తెల్లారేసరికల్లా అందరినీ జైల్లోకి తోస్తారు. అలా చేస్తే ముందు మన నాయకులు అంగీకరించరు" అన్నాడు గంగాధర్.

"వాడు ఎంత కంగారు పెట్టాడో" అంది.

"ఎంత కంగారు పెడితే అంత ఎక్కువ డబ్బులు రాలతాయన్నమాట"

"అయినా మీరిద్దరూ వాళ్ళమీద ఎక్కడ కోపం తెచ్చుకుంటారో. వాళ్ళేం చేస్తారో అనే భయం కలిగింది."

"నిజమే. చాలా కంట్రోల్ చేసుకోవాల్సివచ్చింది. అలాంటి సమయంలో మనం ఏ మాత్రం కంగారు పడినా కోపం తెచ్చుకున్నా ఏ షార్ట్ టెంపర్‌గాడో ఉంటే కాల్చి అవతల పారేస్తాడు"

"అలా చేస్తారంటారా?"

"చేసినా ఆశ్చరంలేదు. అంతగా అయితే ఎదురు తిరిగితే కాల్చాం అని చెబుతారు"

"అయినా మనుషుల్ని రక్షించాల్సిన వారు ఇలా ప్రవర్తించటం దారుణం కదూ" అంది.

చీకట్లు ముంచుకు రాబోతున్నాయి. ఎవరూ మాట్లాడూకోవటంలేదు. కారు ఇంకా సిటీ లిమిట్స్ దాటనేలేదు.

చౌరస్తాలలో కూడా కారుని స్లో చేయడంలేదు. ఓ చౌరస్తాలో మాత్రం పోలీసుల్తో ఇద్దరు మహిళలు ఏదో గొడవపడుతున్నట్లున్నారు. మీసాలు పెంచిన ఓ కానిస్టేబుల్ మాత్రం క్రూరంగా చూస్తుండిపోయాడు. అప్పటికప్పుడు తన ఆగ్రహం అణుచుకోలేక గాలిలో లాఠీని ఝుళిపించాడు.

"ఫర్వాలేదు. నాకిప్పుడు ఓ ధైర్యం ఉంది. మనకు పోలీసుల్తో ఇబ్బందులు రావు. వాళ్ళు డబ్బు తీసుకుని మనల్ని వదిలేస్తారు. పాపం ప్రజాసేవకులుగా వారు చేయగలిగింది అదే"

"అయినా కొంతమంది మనుషులు నడుస్తూ కనిపిస్తున్నారు."

"వారికి కూడా మనలాంటి అవసరం ఏదో వచ్చి ఉంటుంది. లేకపోతే ఎందుకు తెగిస్తారు."

"మరి రోడ్ల పక్కన జీవిస్తున్నవారి మాటేమిటి?"

"ముందుగా అలాంటి వారినే చంపుతున్నారు 'కవి' నాకు చెప్పిందాన్ని బట్టి శవానికింతని ఇస్తున్నారంట"

"నిజమా..."

"నిజమే అయి ఉంటుంది. లేకపోతే ఏమీ సంబంధంలేని వ్యక్తులే ఎందుకు చచ్చిపోతున్నారు?"

స్వప్న భయం భయంగా గంగాధర్ కళ్లలోకి చూస్తోంది.

ఆ అమ్మాయి రేపటి గురించి ఆలోచించాలంటేనే భయంగా ఉంది. తమ తాతయ్యతో తాము చేస్తున్న ఈ ప్రయాణమే ఈ నగరపు చివర ప్రయాణం అయితే బాగుండుననిపిస్తుంది.

గంగాధర్ కారును స్లో చేశాడు.

కొంతమది గుంపులు గుంపులుగా కనిపించారు.

"ఏమైంది? ఏమైందక్కడ?"

సులోచనా, స్వప్నా అడిగారు.

కారు పక్కన నిలిపి గంగాధర్ దిగాడు. ఎవర్నో పిలిచి అడిగారు.

"ఏం కాలేదు సార్. ఇక్కడ మేమంతా చాలా కాలం నుండి కలిసి బతుకుతున్నాం. ఇంతకు ముందు ఎవరో కొత్తవాళ్ళు స్కూటర్ల మీద వచ్చారు.

ఎందుకో అనుమానం వచ్చి వెంటపడితే పారిపోయారు. ఓ కత్తి అయితే దొరికింది" అంటున్నాడు.

జనమంతా గోలగోలగా మాట్లాడుకుంటున్నారు. వారిలో హిందువులూ ముస్లిమ్స్, ఇంకా మరికొన్ని మతాల వారు కనిపిస్తున్నారు. వారందరి కళ్లలోనూ కర్ఫ్యూ తాలూకు భయం కనిపించటంలేదు. వారు ఒకరినొకరు ఓదార్చుకుంటున్నారు, ధైర్యం చెప్పుకుంటున్నారు. గంగాధర్ కళ్ళు చెమర్చాయి.

తిరిగి వచ్చి కారులో కూర్చున్నాడు.

ముందుకు కదిలింది. ఇప్పుడతనికి ఏదో మూల సంతృప్తిగా కూడా ఉందనిపించింది.

"ఈ ప్రపంచంలో మనుషులింకా మనుషులుగా ఉంటున్నారు కదూ" అన్నాడు.

"వాళ్ళు మనుషులు కదా" అంది స్వప్న.

ఓసారి ఆ అమ్మాయికేసి చూసి తిరిగి రోడ్ మీదకి దృష్టి సారించాడు.

"నిజమే స్వప్న. మాములు మనుషులెప్పుడూ మనుసులుగానే బతుకుతున్నారు. మనుషులుగా మిగలనివారు ఎంతగా రెచ్చగొడుతున్న వారింకా మనుషులుగా ఉండటానికే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. చాలా సంతోషం కలుగుతూంది నాకు" అన్నాడు.

"రావ్.." అన్నాడు.

"చెప్పు గంగాధర్"

"నాకిప్పుడు సంగీతం వినాలనుంది. నీ మానసిక స్థితి ఎలా ఉందో"

"నీ ఇష్టం గంగాధర్"

"థాంక్యూ రావ్"

తన ముందున్న స్విచ్ ఆన్ చేశాడు.

మెల్లగా మొదలైంది సంగీతం.

ఎవరి ప్రపంచంలోకి వారు జారిపోతున్నారు. కారు ముందుకు పరిగెత్తుతూనే ఉంది. చల్లటిగాలి మేనును తాకుతుంది. రోడ్లమీద అక్కడక్కడా ఓ మనిషి కనిపిస్తున్నాడు. పిల్లలు ఏ మూలనుండి మృత్యువు రాగలతో అనే ఆలోచన లేకుండా అమాయకంగా ఆడుకుంటున్నారు. అప్పుడప్పుడో వాహనం పరిగెడుతూంది.

తాము ఎటు ప్రయాణం చేస్తున్నామా అనే ఆలోచన వచ్చింది గంగాధర్‌కి. ముందుకా? వెనక్కా?

నగరం నుండి చూస్తే ఓ జవాబు.. తమ ఊరునుండి చూస్తే ఇంకో జవాబు లభిస్తుంది. మొత్తం మీద ప్రయాణం మాత్రం జరుగుతూ ఉంది.

కారు అలా వెళుతూ క్రమంగా వేగం తగ్గిపోయి ఆగిపోయింది.

తిరిగి అందరూ ఏమైందోననే ఆందోళనతో చూశారు.

"ఏంకాలేదు. మనం సిటీ లిమిట్స్ దాటాం" అని కారు దిగాడు. సిగరెట్ వెలిగించుకుని గాల్లోకి పొగ ఊదాడు.

తాము చాలా దూరం ప్రయాణం చేసి వచ్చినట్లనిపించింది. వృత్తిరీత్యా, ప్రవృత్తి రీత్యా తను ఎంతెంతో దూరం ప్రయాణం చేయటం జరిగింది. అయినా ఎప్పుడూ ఇలా అనిపించలేదు.

స్వప్న కూడా కిందకు దిగింది. చల్లటిగాలి ఆ అమ్మాయి ముఖం మీదకు ముంగురుల్ని కప్పుతూంది. ఆ అమ్మాయి వెనక్కి తిరిగి నగరాన్ని చూచింది. ఇప్పుడు కొంతవరకు నమ్మకం కలుగూతంది. అయినా ఈ రేఖ ఏమిటి? ఈ రేఖకు ఆవల బద్రత లేకపోవటం ఏమిటి? ఈవల ఊపిరి పీల్చుకోవటం ఏమిటి?

రేపు ఈ సరిహద్దులన్నీ చెరిగిపోతాయా?

అప్పుడేం జరుగుతుంది?

ఎక్కడా భద్రత ఉండదా?

లేదా అన్నిచోట్లా భద్రత ఉంటుందా? ఏమైనా జరగవచ్చు.

"బయలుదేరదామా స్వప్నా?" అన్నాడు.

తలూపింది.

"అయితే చూడమ్మా.. ఫోన్ చేసి చెప్పాలి. మా పాప వాళ్ళు ఎదురుచూస్తుంటారు ఫోన్ దొరికే చోటు కనిపిస్తే చెప్పు" అన్నాడు.

వారికి పెద్ద శ్రమలేకుండానే ఓ పెట్రోల్ బంక్ ఎదురైంది.

గంగాధర్ దిగి వెళ్ళాడు.

కొద్దిసేపటి తర్వాత రింగయింది.

"హల్లో"

"నేను డాడీ" అంది సంతోషంగా.

"ఏం చేస్తున్నావమ్మా"

"మీ ఫోన్ కోసం చూస్తున్నా డాడీ. ఒక్క క్షణం కూడా ఇక్కడనుండి కదలలేదు"

"అలాగా. అమ్మ ఏం చేస్తోంది.."

"దిగులుగా కూర్చుంది. మీరెక్కడినుంచి"

"సిటీ లిమిట్స్ దాటాం. ఓ పెట్రోలు బంక్ నుంచి మాట్లాడుతున్నా"

"ఏం గొడవలు కాలేదుగా"

"చిన్న చిన్న గొడవలు. మొత్తం మీద పెద్ద ఇబ్బంది పడలేదు"

"కాదు డాడీ. పాత బస్తీలో పరిస్తితి మరీ చేతులు దాటిపోయిందంటున్నారు. ఇంక సైన్యం దిగుతుంది. రెండుమూడు రోజులదాకా రిలాక్సేషన్ ఇవ్వరంట."

"అలాగా?"

"మీరు చాలా లక్కీడాడీ" అంది.

"అవునమ్మా"

"మళ్ళీ మీరు ఎప్పుడు వస్తారు?"

"చెప్పలేనమ్మా, సాధ్యమైనంత త్వరలో వస్తాను"

"అలానే డాడీ. మాకేం భయంలేదు. మీరు అన్నిపనులూ అయ్యాక రండి"

"అలాగే"

"అంతేకాదు. డాడీ మీరొచ్చేవరకూ నేను హారర్ మూవీస్ చూడను. థ్రిల్లర్స్ చదవను."

"మరేం చదువుతావ్?"

"మీ 'రాక్' ఉందిగా ఆ బుక్స్ అన్నీ వరసగా చదివేస్తా"

"నిజంగానా?"

"ప్రామిస్ డాడీ"

"మీ అమ్మకి కూడా ఓసారి ఫోన్ ఇవ్వు"

"అలాగే డాడీ"

"నేనే మాట్లాడుతున్నా. మేం క్షేమంగా చేరాం, రెండుమూడు రోజుల్లో వస్తాను.

"జాగ్రత్తగా ఉండండీ, మరి ఉంటాను" అని వచేశాడు.

తిరిగి ప్రయాణం ఆరంభం అయింది.

సాంబశివరావ్ ఆలోచనల్లోకి జారిపోయాడు.

తను చిన్నతనంలో ఏం కావాలని కలలుగన్నాడు? ఇప్పుడు ఎలా మారిపోయాడు? తన జీవితంలో వివిధ సందర్భాలలో విభిన్నమైన ఆలోచనలు తనకి వచ్చాయి. వాటికి తగిన రీతిలో తన జీవితాన్ని మలుచుకుంటూ వచ్చాడు. తన ఆశలు కొన్ని తీరాయి. మరికొన్ని కొత్తవి వచ్చి చేరాయి. ఒక్కో సందర్భం తనను కదిలించినపుడు భావోద్వేగంలోకి జారిపోయాడు అతను.

తనకు ఏదేదో చేయాలనిపించేది.

ఇప్పుడు తన జీవితం నేర్పిందేమిటి?

ఈ జీవితం శాశ్వతం కాదు ఏ క్షణాన ఏ మలుపులు తిరిగిందో ఎవరూ ఊహించలేరు. అది మనుషులు వల్లకావచ్చు. ప్రకృతివల్ల కావచ్చు.

ఏది ఏమైనా చేయాలన్నది చేయటమే మంచిది.

సుదీర్ఘకాలం వాయిదా వేయటం వలన ఒక్కోసారి తామనుకున్నది తాము చేయాలని అనిపించకపోవచ్చు. చేయలేకపోవచ్చు. అంతేకాదు. ఇదివరకు ఎవరినో సాధించటానికి ఏదో చేయాలనిపించింది. ఇప్పుడలా కాదు. ఎవరినో సాధించడం కోసం అనికాదు. అలా అని ఎవరినో ఉద్ధరించటానికి కూడా కాదు.

తనకోసం తాను చేస్తాడు. తను జన్మించిన ఊరుకోసం చేస్తాడు. చేయాలి.

అది ఏ రకంగా ఉండాలి. ఎలా వుంటే బాగుంటుంది. ఎంత త్వరగా అయితే బావుంటుంది? ఈ ఆలోచనలన్నీ ఇకముందు కార్యరూపం ధరించాలి.

గంగాధర్ నిర్విరామంగా నడుపుతున్నాడు.

మధ్యలో తను నడుపుతానన్నా వినలేదు. చీకటిలో వారి ప్రయాణం అలా సాగుతూ వచ్చింది.

సాంబశివరావ్‌కి ఎందుకో ఓ నమ్మకం.

తను మరణం గురించి చాలా కథలు విన్నాడు. ప్రాణం ఒక్కోసారి వెనక్కి తిరిగి వస్తుందట. తమ చిన్నతనంలో వంద సంవత్సరాలు పైబడిన ఓ ముసలమ్మ ఉండేది. ఆమె దాదాపుగా చచ్చిపోయిందని బయటపడేశారు. ఏర్పాట్లు చేసుకుంటుండగా అమె బతికింది.

తను యమధర్మరాజుని చూశానని ఆమె చెప్పిందంటారు "ఈమెనెందుకు తీసుకొచ్చారు. ఈమెకింకా సమయం వుంది" అన్నాడంట.

అందుకే అలా తన నాన్న కూడా తిరిగివస్తే ఎంత బాగుంటుంది. తమ ఇంటికి వెళ్ళగానే కారులోనుండి లేచి 'నే వచ్చేశా తులసమ్మా' అంటూ పలకరించితే ఎంత బాగుంటుంది.

అయినా తన బిడ్డను తన చేతుల్తో కప్పివేయటం తనవల్ల కాదని ఆ బాధ్యత తనే తీసుకున్నాడు. ఇప్పుడెవరు తీసుకుంటారు?

అప్పటివరకూ గుండెలోతుల్లో దాగివున్న ఉద్వేగపు ప్రకంపనాలు మెల్లగా కదిలాయి. అవును. ఇంకెంత దూరమోలేదు. మరికొద్దిసేపట్లో తమ ఊరు వస్తుంది. కారు ఇంటిముందు ఆగగానే ఆ శబ్దానికి పరుగు పరుగున అమ్మ వస్తుంది. కారులోనుండి దిగుతాడేమోనని చూస్తుంది.

అదేం జరగదు.

మెల్లగా ఆయన్ని కిందకు దించుతారు.

"ఏమైందిరా సాంబయ్యా మీ నాయనకి ఏమైందిరా" అంటూ తనని పట్టుకుని ఊపేస్తుంది.

తనేం చెప్పగలడు.

"ఒరేయ్ ఎందుకు తీసుకెళ్ళావ్ ఎలా తీసుకువెళ్ళావ్? ఇప్పుడిలా తీసుకొస్తున్నావా? ఇదేం న్యాయంరా? అంటూ కుప్పకూలిపోతుంది.

అపుడు ఆ క్షణం'రావ్ కళ్లవెంట జలజలమంటూ నీళ్ళురాలి తండ్రి నుదుటిమీద పడ్డాయి. ఆ నుదుటిమీదే స్వేద బిందువులు మెరుస్తుండేవి. చీకటి ఊరంతా చీకటి. చెట్లు గాలికి తమ కొమ్మల్ని మెల్లగా కదుపుతున్నాయి. ఎక్కడో కుక్కలు అరుస్తున్నాయి. సులోచన దారిచూపుతుండగా గంగాధర్ కారు పోనిస్తున్నాడు.

ఇంటిముందు కారాగింది.

"ఎవరూ?" అంటూ లేచింది తులసమ్మ.

"ఒరే అబ్బాయి ఎవరో చూడు" అంటూ పని కుర్రాడిని లేపుతూంది.

కారు డోర్ తెరుచుకుంది.

కుర్రాడు లేచేటట్లు లేడు.

తనే ఓపిక చేసుకుని "ఎవరది వస్తన్నా" అంది.

వణుకుతున్న కంఠంతో...

"మేం అత్తయ్యా" అంది సులోచన.

స్వప్న మౌనంగా వచ్చి నాయనమ్మను అల్లుకుపోయింది. ఆ రాత్రంతా చావిట్లో గేదలు అల్లాడిపోయాయి.

వాటికి ఏదో జరిగిపోయిందని తెలిసింది.

అవి తమ పలుపు తెంచుకోవటానికి విశ్వప్రయత్నం చేశాయి. అవి తమ కట్టు గొయ్యచుట్టూ తిరుగుతూనే వున్నాయి.

తమ భూషయ్యగారికేసి చూపిస్తూ 'అంబా' అంటూ అరుస్తూనే వున్నాయి.

ఆ పశువుల కళ్లలోనూ తడిమెరుస్తోంది. వాటికి నోరులేదు. తమ బాధను వ్యక్తం చేసే తీరు తెలియదు. అయినా అవి తెల్లవారేవరకూ ఒక్క గడ్డిపరక ముట్టలేదు. తెల్లవారాక పలుపు మెడకు చేసిన గాయం స్పష్టంగా కనిపించింది.

తెల్లవారింది.

అప్పటికే గాలి ఊరంతా చుట్టివేసింది.

'భూషయ్య చచ్చిపోయాడంట.'

మావ పోయాడంట.

'భూషయ్యగారు పోయారుట.'

నిజమా? ఎట్లా జరిగిందిది?

నిన్నటిదాకా బాగున్నాడు. ఇన్ని సంవత్సరాలు కష్టపడ్డాడు. ఇప్పుడు పిల్లవాడు అందివచ్చాడు. అందులోనూ బాగా కలిసొచ్చింది. ఇన్నేళ్ళకిగాను తన బిడ్డ దగ్గరికెళ్ళాడు. మరిప్పుడు ఇలా రావటం ఏమిటి?

అందరూ కదిలి వచ్చారు.

పిల్లలు వచ్చారు. పెద్దాళ్ళు వచ్చారు. లేవలేక మంచాల్లో ఉండిపోయినవారు సైతం భూషయ్యని చూడటానికి ఆరాటపడ్డారు. వారిని మోసుకొచ్చారు. అందరూ ఆ మనిషిని దర్శనం చేసుకున్నారు.

వారందరికీ ఆ క్షణమే భూషయ్యగారిలోని గొప్పదనం ఏమిటో అర్థం అయింది.

"భూషయ్య మానిక్యం" అన్నారెవరో.

"మా అయ్యకోసం గొడ్డు అల్లాడిపోతున్నాయి ఎప్పుడొత్తడా అనుకుంటుంటే ఇట్టా వచ్చాడు"

"ఆ మనిషికి కోపం తెలుసా? ఎవరినన్నా ఎప్పుడన్నా ఏమైనా అన్నాడా? తను తిన్నాడో తినలేదో తెలియదు.తన కష్టం చెప్పడు. సుఖం చెప్పడు. తననేమన్నా పట్టించుకోడు. ఇలాంటి మనిషి మళ్ళీ పుడతాడా.."

తులసమ్మ ఏడుస్తోంది.

సాంబయ్య ఏడుస్తున్నాడు.

సులోచనా, స్వప్నా ఏడుస్తున్నారు.

సహజమే మరి ఊరంతా కంటతడి పెట్టడం ఏమిటి?

మూగజీవాలు తల్లడిల్లిపోవటం ఏమిటి?

ఎవరితను?

మహాత్ముడా?

కాదు.

నాయకుడా?

కాదు బాబూ.. కానేకాదు.

రచయితా... కవా? కళాకారుడా?

అయ్యో ఎవరూ కాదు.

మరింకెవరు?

ఆయన భూషయ్య.

ఏమిటితని గొప్పదనం?

ఏమీలేదు. ఎందుకింతగా తపిస్తున్నారు.

ఏమిటింతగా రోదిస్తున్నారు. ఏమిటింతటి ఔన్నత్యం ఏముందాయనలో. ఏమీలేదు.

ఉషోదయాన లేచేవాడు. మట్టివాసన తెలిసినవాడు. ఎండలో వానలో చలిలో శరీరాన్ని వంచినవాడు.

భూమిని నమ్మినవాడు, భూమికై పెరిగినవాడు.

అతని గొప్పదనం కాదు వీరందరిని కదిలించింది. అతని సామాన్యత్వం. అతను మనుషుల్ని ప్రేమించాడు. పశువుల్ని ప్రేమించాడు. మట్టినీ, నీటినీ ప్రేమించాడు.

తన స్వేదబిందువుల విత్తనాలు చల్లి పంటలు పండించాడు.

అతనికి మిగిలిందేమీలేదు.

అనంతమైన తృప్తి తప్ప.

ఆయనలోని మంచినీ, చెడునూ అర్ధం చేసుకోవాలంటే...

ప్రతిమనిషీ భూషయ్య కావాలి.

భూషయ్యను కూర్చోపెట్టి స్నానం చేయించారు.

తర్వత 'యాత్ర' మొదలైంది. అది అలా సాగుతూ వెళ్ళింది.

ఆయన ప్రేమించిన స్వేదం చిందించిన ఆయన పొలం దగ్గర ఆగిపోయింది.

గంగాధర్ ఉద్వేగంతో చూస్తున్నాడు. రావ్ పిలిచాడు.

"నాన్న బూడిదగా మారటం నాకిష్టంలేదు."

"మరేం చేద్దాం?"

"ఈ పొలం హృదయంలో ఈ మట్టితోపాటు ఆయన్ని పదిలపరుచుకుందాం."

"నీ యిష్టం"

అక్కడ గోతిని తవ్వుతున్నారు.

అది సంప్రదాయమో కాదో ఎవరూ ఆలోచించలా ఆ గోతిలో ఆయన్ని పడుకోపెట్టాక మట్టి ఆయన్ని స్పృశించింది. మట్టి ఆయన్ని కప్పేసింది.

మనుషులందరూ దీనవదనాల్తో చూస్తుండగా

రావ్ తలెత్తాడు. ఆ కళ్ళు వర్షించటంలేదు.

"ఇప్పుడా పొలం భూషయ్యగారిది.. ఇది నాదికాదు. ఆయన జీవితంలో ఎందుకోసం ఆరాటపడ్డాడో. ఆయన కలలేమిటో నేను చెప్పలేను. ఈ పొలాన్ని ఆయన జ్ఞాపక చిహ్నంగా. ఈ ఊరికి అంకితం చేస్తున్నాను. అందులో ఏం చేయాలో, ఈ ఊరికి ఏం చేయాలో త్వరలోనే మీ అందరికీ చెబుతాను."

తిరిగి అందరూ విషాదవదనాలతో వెనక్కి తిరిగారు.

రావ్ అలా కూర్చుండిపోయాడు.

గంగాధర్ చాలాసేపటి తర్వాత కదిలించాడు.

"సాంబశివరావ్... పద.. అమ్మ ఎదురుచూస్తుంటుంది."

(సమాప్తం)

Click here to share your comments